

STORTINGET

Innst. 223 S

(2017–2018)

Innstilling til Stortinget
fra familie- og kulturkomiteen

Dokument 8:143 S (2017–2018)

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Freddy André Øvstegård, Gina Barstad, Nicholas Wilkinson, Solfrid Lerbrekk og Torgeir Knag Fylkesnes om kompensasjon for lønnsvekst i driftsavtaler i barnevernet

Til Stortinget

Sammendrag

Forslagsstillerne viser til at det er skattepenger som finansierer offentlig velferd, enten tjenesten utføres av det offentlige selv eller av private aktører. Når det offentlige betaler private aktører for å levere en tjeneste, må det offentlige stå fritt til å bestemme hvordan disse pengene brukes.

For å sikre at kompensasjon for generell lønnsvekst i sin helhet blir brukt til å gi lønnsvekst for virksomhetens ansatte, må krav om dette innarbeides i driftsavtalene. Dette bidrar til stabile og trygge arbeidsforhold, der ansatte kan være over tid, utvikle kompetanse og yte gode tjenester for brukerne.

Krav om at midler til lønnsvekst blir brukt til lønnsvekst, vil ikke gi urimelig begrensning for partene i arbeidslivet. Partene står fritt til å forhandle om fordeling av tildelte lønnsmidler og eventuelt også om ytterligere midler ut over det som kompenseres gjennom driftsavtalen.

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i driftsavtaler med leverandører av barnevernstjenester innarbeide krav om at

midler som gis i form av indeksregulering for å kompensere for generell lønnsvekst, brukes til lønnsvekst for virksomhetens ansatte, og at virksomhetene må dokumentere dette på egnet vis.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Trond Giske, Kari Henriksen og Tone Merete Sønsterud, fra Høyre, Marianne Haukland, lederen Kristin Ørmen Johnsen og Tage Pettersen, fra Fremskrittspartiet, Silje Hjemdal og Morten Wold, fra Senterpartiet, Åslaug Sem-Jacobsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Freddy André Øvstegård, fra Venstre, Grunde Almeland, og fra Kristelig Folkeparti, Geir Jørgen Bekkevold, viser til representantforslag fra stortingsrepresentantene Freddy André Øvstegård, Gina Barstad, Nicholas Wilkinson, Solfrid Lerbrekk og Torgeir Knag Fylkesnes om kompensasjon for lønnsvekst i driftsavtaler i barnevernet.

Komiteen er enig med forslagsstillerne i at det skal sikres god kvalitet i velferdstjenester som finansieres av det offentlige. Det betyr blant annet å sikre at ansatte som utfører offentlig finansierte velferdstjenester, har gode vilkår for lønnsutvikling. Komiteen mener det er viktig at politikken som føres på barnevernsområdet, støtter opp om dette.

Komiteen merker seg svarbrevet fra barne- og likestillingsministeren, datert 13. mars 2018, hvor det kommer frem at det ikke foreligger driftsavtaler på dette området i dag. Driftsavtaler forstås da som avtaler som sikrer tilskudd fra Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat) til drift av barnevernstiltak. Komiteen tol-

ker intensjonen fra forslagsstillerne som at forslaget skal omhandle det barne- og likestillingsministeren omtaler som kjøpsavtaler. Kjøpsavtaler forstås som avtaler mellom Bufetat eller kommuner og private aktører når kommuner har behov for barnevernstjenester.

Komiteen merker seg videre at det i svaret fra barne- og likestillingsministeren påpekes at det i dag er forskrift om krav til lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter som ved utforming av kjøpsavtalene stiller krav til ansattes lønns- og arbeidsvilkår for ansatte hos private aktører på blant annet barnevernsområdet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet legger til grunn at midler som årlig gis som kompensasjon for generell lønnsvekst, må forutsettes brukt til nettopp det formål.

Disse medlemmer viser til at både Bufetat og kommuner kjøper tjenester fra private aktører, og at det i den sammenheng inngås kjøpsavtaler. Disse medlemmer viser videre til rapporten fra Vista Analyse 2016/19 om bruken av private aktører i barnevernet, der det sies at private aktører spiller mange roller innenfor barnevernet, og at de i stor grad har fått utforme disse selv.

På bakgrunn av et stadig økende omfang av bruk av private kommersielle barnevernstjenester vil komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremme følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen kartlegge hvor mange private institusjoner som ikke har brukt indeksregulerte lønnsmidler til lønn, og iverksette de nødvendige tiltak i forbindelse med statsbudsjett for 2019 for at institusjonene følger opp intensjonene med indeksregulering: at de skal gå til ansattes lønn.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at det allerede foreligger krav som gjelder alle leverandører og underleverandører av barnevernstjenester, jf. forskrift om krav til lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter. Det er riktig at private aktører har mange funksjoner i barnevernet, men uavhengig av dette skal de ansatte ha lønns- og arbeidsvilkår basert på gjeldende tariffavtaler. Flertallet viser til at Bufetat foretar årlig risikovurdering med påfølgende kontroll av lønns- og arbeidsvilkår. Risikovurderingene ble først innført i fjor, og det er derfor litt tidlig å trekke alle konklusjoner. Flertallet vil dermed ikke støtte forslaget.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til uttalelse fra departementet om bruk av de ulike begrepene driftsavtaler og kjøpsavta-

ler. Dette medlem opplever at forslagsstillerne og departementet er enige om hvilke avtaler representantforslaget gjelder, uavhengig av ulike begreper.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til uttalelse sendt fra Fagforbundet til komiteen 22. februar 2018, og mener dette svarer på flere deler av statsrådets uttalelse. Disse medlemmer viser til at Fagforbundet slår fast behovet for å stille krav i avtaler om at lønnskompensasjon går til lønn, og at representantforslaget ivaretar partene i arbeidslivets forhandlinger:

«For virksomheter med avtale om kjøp av barnevernstjenester, der Fagforbundet har tariffavtale, er det knyttet store utfordringer til å gjennomføre lønnsoppgjør en slik måte at reell lønnsvekst samsvarer med kompensert lønnsvekst for virksomhetens ansatte. For disse virksomhetene forhandles om lag 2/3 av lønnsveksten lokalt. Det legges til grunn ulike kriterier for hvor stor lønnsvekst virksomheten mener det er mulig å få til, helt uavhengig av om virksomheten har blitt kompensert for generell lønnsvekst eller ikke. Med tanke på at forhandlingene lokalt skjer uten streikerett er det urimelig at kompensasjon for forventet lønnsvekst tilbakeholdes utfra virksomhetens vurdering av egne økonomiske forhold, når lokalt lønnsoppgjør gjennomføres.

I offentlig sektor fastsettes eventuell lokal lønnsvekst av sentrale parter. Krav om at kompensasjon for lønnsvekst blir brukt til reell lønnsvekst, som beskrevet i representantforslaget, vil være et viktig bidrag for å sikre tilnærmet lik lønnsvekst mellom private og offentlige ansatte som arbeider med samme type oppgaver.

(...)

Det understrekes at Fagforbundet legger vekt på å følge opp gjennomføring av lokale lønnsforhandlinger i henhold til aktuelle tariffavtaler.

Representantforslagets skisserte krav om at kompensasjon for lønnsvekst brukes til lønnsvekst, vil gi et godt grunnlag for reelle lokale forhandlinger»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti slutter seg til Fagforbundets uttalelse. Videre mener disse medlemmer det er helt rimelig å kreve at lønnsposen skal gå til lønn. Når avtalene kompenserer for lønnsvekst og arbeidstakerne melder om at dette lønnstillegget ikke går til lønn, er det rett og rimelig at det innarbeides krav om dette i avtalene.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i driftsavtaler med leverandører av barnevernstjenester innarbeide krav om at midler som gis i form av indeksregulering for å kompensere for generell lønnsvekst, brukes til lønnsvekst for virksomhetens ansatte.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kris-

telig Folkeparti, er enige med statsråden i at lønns- og avtalevilkår i barnevernet bør avgjøres av partene i arbeidslivet, slik som i andre bransjer.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, mener at et særskilt statlig krav i denne spesifikke sektoren om at kompensasjon for lønnsvekst skal brukes til reell lønnsvekst, slik Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti foreslår, er uheldig.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, stiller seg bak at det skal være gode muligheter for lønnsutvikling for ansatte i både offentlige og private barneverntjenester, men mener dette allerede er ivaretatt gjennom kravene som stilles i forskrift om krav til lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter og i de landsomfattende tariffavtalene. Videre viser flertallet igjen til Bufetats årlige risikovurdering og kontroll av lønns- og arbeidsvilkår, som ser til at disse kravene blir implementert. Dette tiltaket var nytt i fjor og vil forhåpentligvis bidra til enda større grad av etterlevelse av kravene.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser også til Jeløya-plattformen, hvor det står at:

«Regjeringen vil redusere byråkrati, gjøre det lettere å skape nye bedrifter og mer lønnsomt å investere i norske arbeidsplasser».

Et nytt, statlig krav, slik Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti foreslår, vil ytterligere øke byråkratiet for private aktører. Det gjør det vanskeligere for dem å bidra effektivt med kvalitet, mangfold, jobbskaping og innovasjon i barnevernsektoren.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, støtter ikke representantforslaget.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen kartlegge hvor mange private institusjoner som ikke har brukt indeksregulerte lønnsmidler til lønn, og iverksette de nødvendige tiltak i forbindelse med statsbudsjett for 2019 for at institusjonene følger opp intensjonene med indeksregulering: at de skal gå til ansattes lønn.

Forslag fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen i driftsavtaler med leverandører av barnevernstjenester innarbeide krav om at midler som gis i form av indeksregulering for å kompensere for generell lønnsvekst, brukes til lønnsvekst for virksomhetens ansatte.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:143 S (2017–2018) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Freddy André Øvstegård, Gina Barstad, Nicholas Wilkinson, Solfrid Lerbrekk og Torgeir Knag Fylkesnes om kompensasjon for lønnsvekst i driftsavtaler i barnevernet – vedtas ikke.

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 19. april 2018

Kristin Ørmen Johnsen

leder

Grunde Almeland

ordfører

VEDLEGG**Brev fra Barne- og likestillingsdepartementet v/statsråd Linda Hofstad Helleland til familie- og kulturkomiteen, datert 13. mars 2018****Dokument nr. 8:143 S (2017-2018) - Representantforslag om kompensasjon for lønnsvekst i driftsavtaler i barnevernet**

Jeg viser til forslag fra stortingsrepresentantene Freddy André Øvstegård, Gina Barstad, Nicholas Wilkinson, Solfrid Lerbekk og Torgeir Knag Fylkesnes om kompensasjon for lønnsvekst i driftsavtaler i barnevernet. Forslaget ble 2. mars oversendt Barne- og likestillingsdepartementet for vurdering.

Det vises i representantenes forslag til «driftsavtaler» med leverandører av barnevernstjenester. Ingen private aktører mottar i dag tilskudd fra Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat) til drift av barnevernstiltak. Både Bufetat og kommuner kjøper imidlertid tjenester fra private aktører. Jeg legger til grunn at representantenes forslag er ment å omfatte kjøpsavtaler, da det altså ikke foreligger driftsavtaler. I disse avtalene justeres kontraktsprisen årlig i henhold til Finansdepartementets deflator.

Krav til ansattes lønns- og arbeidsvilkår er godt regulert gjennom kjøpsavtalene Bufetat har med private leverandører. I kontraktene stilles det krav i henhold til Forskrift om krav til lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter. Disse gjelder for alle leverandører og underleverandører og innebærer at de ansatte skal ha lønns- og arbeidsvilkår som følger av de gjeldende landsomfattende tariffavtalene for bransjen. Bufetat foretar en årlig risikovurdering med påfølgende kontroll av lønns- og arbeidsvilkår. Ett av forholdene som kontrolleres er om leverandøren har et lønnsnivå i henhold til kontrakt.

I Norge er det tradisjonelt partene i arbeidslivet som avtaler lønns- og arbeidsvilkår, og ikke staten. Jeg mener at dette også bør gjelde i barnevernet. Bufetat bør ikke pålegges kontraktsklausuler som kan komme i strid med partenes fremforhandlede tariffavtaler.

Representantenes forslag vil stille betydelige krav til dokumentasjon fra de private leverandørene og kontroll hos Bufetat. Dagens kontraktsklausuler knyttet til gjeldende landsomfattende tariffavtaler, er, etter mitt syn, et mer effektivt virkemiddel for å sørge for de ansattes lønnsvekst.